



EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

---

*Istungidokument*

---

9.2.2011

B7-0117/2011

## RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

nõukogu ja komisjoni avalduste alusel

vastavalt kodukorra artikli 110 lõikele 2

Toiduainete hinnatõus

**Mairead McGuinness, Albert Deß, Gay Mitchell, Jean-Paul Gauzès, Michel Dantin, Béla Glattfelder, Elisabeth Jeggle, Peter Jahr, Filip Kaczmarek, Sandra Kalniete, Jarosław Kalinowski, Giovanni La Via, Astrid Lulling, Véronique Mathieu, Mariya Nedelcheva, Rareş-Lucian Niculescu, Georgios Papastamkos, Maria do Céu Patrão Neves, Czesław Adam Siekierski, Michèle Striffler, Artur Zasada, Sławomir Witold Nitras** fraktsiooni PPE nimel

RE\856749ET.doc

PE459.649v01-00

**ET**

*Ühinenud mitmekesisuses*

**ET**

**B7-0117/2011**

**Euroopa Parlamendi resolutsioon toiduainete hinnatõusu kohta**

*Euroopa Parlament,*

- võttes arvesse EÜ asutamislepingu artiklit 33;
  - võttes arvesse oma 18. jaanuari 2011. aasta resolutsiooni põllumajanduse tunnistamise kohta strateegiliselt tähtsaks sektoriks toiduga kindlustatuse tagamisel;
  - võttes arvesse oma 7. septembri 2010. aasta resolutsiooni põllumajandustootjate õiglase sissetuleku ja toiduainete tarneahela parema toimimise kohta Euroopas;
  - võttes arvesse oma 8. juuli 2010. aasta resolutsiooni ühise põllumajanduspoliitika tuleviku kohta pärast 2013. aastat;
  - võttes arvesse oma 5. mai 2010. aasta resolutsiooni ELi põllumajanduse ja kliimamuutuse kohta;
  - võttes arvesse oma 26. märtsi 2009. aasta resolutsiooni toiduainete hindade kohta Euroopas;
  - võttes arvesse oma 13. jaanuari 2009. aasta resolutsiooni ühise põllumajanduspoliitika ja ülemaailmse toiduainetega kindlustatuse kohta;
  - võttes arvesse ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse rahastamisvahend kiireks reageerimiseks toiduainete hinnatõusule arengumaades (KOM(2008)0450);
  - võttes arvesse komisjoni teatist Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regionide Komiteele „Toimetulek toiduainete kerkivate hindade probleemiga. ELi tegevussuunad” (KOM(2008)0321);
  - võttes arvesse oma 25. oktoobri 2007. aasta resolutsiooni sööda ja toiduainete hinnatõusu kohta ning oma 22. mai 2008. aasta resolutsiooni toiduainete hinnatõusu kohta ELis ja arengumaades;
  - võttes arvesse 2003. aastal allkirjastatud Maputo deklaratsiooni põllumajanduse ja toiduainetega kindlustatuse kohta, milles Aafrika valitsused kohustusid eraldama vähemalt 10% oma riigieelarvest põllumajandusele;
  - võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõiget 2,
- A. arvestades, et toiduainete hinnad saavutasid seitsmendat kuud järjest vahemikus 2010–2011 rekordtaseme, jõudes kõrgeimale tasemele alates 1990. aastast, kui Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon (FAO) hakkas toiduainete hindu mõõtma;

- B. arvestades, et hinnatõusudest on saanud maailmamajandust destabiliseeriv tegur ning see tõi 2008. aastal kaasa meelevaldusi ja rahutusi mitmes arenguriigis ning viimati Alžeerias, Tuneesias ja Egiptuses;
- C. arvestades, et Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni hinnangul on alatoidetud inimeste hulk 2010. aastal ülemaailmselt vähenenud 925 miljoni inimeseni (2009. aastal oli neid inimesi enam kui miljard), kuid nälg on isegi suurem probleem kui enne ülemaailmset majanduskriisi;
- D. arvestades, et maailma rahvastiku hinnanguline suurenemine 7 miljardilt 9,1 miljardini eeldab Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni prognooside järgi 2050. aastaks põllumajandustoodangu suurendamist 70% võrra;
- E. arvestades, et ülesande muudab raskeks nn vähemast rohkema tootmine, rõhuasetusega jätkusuutlikul tootmisel, kuna loodusvarasid kurnatakse;
- F. arvestades, et Euroopa Liidus esineb endiselt vaesust ja nälga; arvestades, et 79 miljonit ELi elanikku elab endiselt allpool vaesuspiiri (60% keskmisest sissetulekust riigis, kus selline isik elab); arvestades, et möödunud talvel sai 16 miljonit ELi kodanikku heategevusorganisatsioonide kaudu toiduabi;
- G. arvestades, et ülemaailmsed toiduvarud on palju piiratumad kui varem, kuna 2007.–2008. aasta toidukriisi ajal langes varude maht rekordiliselt madalale, kuid viimasel ajal on varud veidi taastunud;
- H. arvestades, et Euroopa kodanike toiduga kindlustatuse tagamine, tarbijatele mõistliku hinnaga toidu võimaldamine ja põllumajandustootjatele piisava sissetuleku tagamine on olnud ühise põllumajanduspoliitika peamised eesmärgid alates selle poliitika väljatöötamisest ning on ka praegu ELi tähtsad eesmärgid;
- I. arvestades, et hindade volatiilsus põllumajanduses on olemuselt püsiv, kuna hinnad reageerivad ebaproportsionaalselt tootmismahdade väikestele muutustele, kusjuures see on enamasti tingitud spekulatsioonidest;
- J. arvestades, et toiduainete tootmist maailmas võivad regulaarselt kahjustada mitu tegurit, sealhulgas kahjurite ja haiguste mõju, loodusvarade kättesaadavus ja loodusõnnetused, mida ilmestavad 2010. aastal pikaajaline põud ja tulekahjud Venemaal ning suured üleujutused Pakistanis;
- K. arvestades, et kliimamuutuste tulemusel sagenevad loodusõnnetused ja seega halveneb toiduga kindlustatus;
- L. arvestades, et toiduainete ja kaupade hindade hiljutised kõikumised on tekitanud kahtlusi toiduainete tarneahela toimimise suhtes Euroopa ja maailma tasandil;
- M. arvestades, et toiduainete hindade ja nende kujunemise analüüsimisel on vaja arvesse võtta kogu tarneahelat; arvestades, et toiduainete sektor on killustunud ning tarneahel pikk ja väga keeruline, hõlmates arvukalt vahendajaid;

- N. arvestades, et komisjoni teatises („Toiduainete tarneahela parem toimimine Euroopas”, KOM(2009)0591) mainitakse selliseid tõsiseid probleeme tarneahelas nagu ostja turgu valitseva seisundi kuritarvitamine, ebaausad tavad lepingute sõlmimises (sh hilinenud maksed), lepingu ühepoolne muutmine, ettemaksete tegemine läbirääkimistele pääsemiseks, turulepääsu piiramine ning puudulik teave hindade kujunemise ja kasumimarginaalide jaotumise kohta toiduainete tarneahelas, mis on tihedalt seotud suurenenud koondumisega sisendite ning hulgi- ja jaemüügi valdkonnas;
- O. arvestades, et põllumajandusettevõtjate sissetulekud vähenesid oluliselt 2009. aastal pärast kümme aastat kestnud sissetulekute paigalpüsimist, peamiselt raskete turutingimuste ja suurenevate tootmiskulude tõttu; arvestades, et sissetulekud põllumajandussektoris on märgatavalt väiksemad kui muudes majandusharudes (ühe tööühiku kohta hinnanguliselt 40%) ning maapiirkondades on sissetulek ühe elaniku kohta oluliselt väiksem kui linnapiirkondades (ligikaudu 50%);
- P. arvestades, et Eurostati 2010. aasta mais avaldatud memorandumi kohaselt on tööhõive ELi põllumajandussektoris vähenenud 2000. aastaga võrreldes 25% võrra (14,9 miljonilt täistööajaga töökohalt 11,2 miljonile),
1. kinnitab, et toiduainetega kindlustatus maailmas on ELi jaoks kõige kiireloomulisem küsimus ning et see nõuab viivitamatuid ja jätkuvaid meetmeid, et tagada toiduainetega kindlustatus ELi kodanikele ja ülemaailmsel tasandil; rõhutab, et toit peaks olema tarbijatele kättesaadav taskukohase hinnaga, kuid samal ajal tuleks tagada mõistlik elatustase põllumajandustootjatele;
  2. on seisukohal, et ühise põllumajanduspoliitika reformi juures on vaja arvestada praegust olukorda, tagada tugev esimene samm põllumajandustootjate sissetulekute toetamiseks, põllumajandustegevuse jätkumine maapiirkondades ning turutoetusmeetmed;
  3. rõhutab, et tugev ja jätkusuutlik põllumajandussektor ja jõudsalt arenev maamajandus kogu ELis, mille tagab ühine põllumajanduspoliitika, on üliolulised tegurid toiduga kindlustatuse probleemi lahendamiseks;
  4. rõhutab ühise põllumajanduspoliitika kui ELis toiduainete tootmise tagamise vahendi tähtsust; on veendunud, et ühine põllumajanduspoliitika on alates selle loomisest 1962. aastal taganud ELi kodanikele toiduga varustatuse; rõhutab, et ühenduse põllumajandusel peab olema sama roll ka tulevikus;
  5. kinnitab, et ELil on kohustus tagada oma kodanikele toiduga kindlustatus ning et põllumajandustegevuse jätkamisel ELis on selles suhtes keskne roll; juhib tähelepanu asjaolule, et ELis suurenevate tootmiskulude ja hinnakõikumiste tõttu vähenenud sissetulekud mõjutavad negatiivselt põllumajandustootjate suutlikkust säilitada tootmist; juhib tähelepanu kuludele, mida Euroopa põllumajandustootjad peavad kandma, et vastata maailma kõrgeimatele toiduohutus-, keskkonna-, loomade heaolu ja tööstandarditele; rõhutab, et põllumajandustootjatele tuleb selliste lisakulude ning ühiskonnale kasu toovate teenuste eest hüvitist maksta;
  6. rõhutab, et õigus toidule on põhiline ja esmatähtis inimõigus ja seda on võimalik saavutada siis, kui kõigil inimestel on igal ajal füüsiline ja majanduslik juurdepääs

piisavale, (tervise seisukohast) turvalisele ja toitvale toidule, mis vastab nende toitumisvajadustele, selleks et elada aktiivset elu ja olla hea tervise juures;

7. on teadlik suurtest probleemidest, mida kliimamuutus toiduga kindlustatuse saavutamise ette seab, eelkõige seetõttu, et sagedasemad ja muutuvad ulatuslikumaks sellised ilmastikunähtused nagu põud, üleujutused, tulekahjud ja tormid; võtab teadmiseks kliimasündmustest mõjutatud riikide ja piirkondade poolt võetud ühepoolsed meetmed ning kaudse mõju, mida sellised meetmed maailmaturule avaldavad;
8. juhib tähelepanu asjaolule, et põllumajandus on võtmetähtsusega sektor enamikus arenguriikides, mis sõltuvad suuresti esmatarbekaupadest, mis omakorda on väga tundlikud hinnakõikumiste suhtes;
9. palub ELil toetada maaelu arengu meetmeid, suurendades investeringuid põllumajandustootmisse ja toiduga kindlustatusesse ning pöörates eelkõige tähelepanu kiireloomulistele nälgaga seotud vajadustele, väikepõllumajandustootjatele ja sotsiaalkaitseprogrammidele;
10. kutsub ELi ja arenguriike üles toetama maaomandit kui vahendit vaesuse vähendamiseks ja toiduga kindlustatuse tagamiseks, tugevdades omandiõigusi ning muutes laenu saamise põllumajandustootjate, väikeettevõtjate ja kohalike kogukondade lihtsamaks; rõhutab väikepõllumajandustootjate suutlikkust suurendavate uute investeringute, tõhusamate veevarustustehnoloogiate ning pinnase toitainete taastamise suurt tähtsust;
11. rõhutab, kui oluline on arendada põllumajandust arengumaades ja eraldada asjakohane osa ELi ametlikust arenguabist põllumajandussektorile; väljendab kahetsust, et põllumajandusele eraldatud arenguabi on alates 1980. aastatest oluliselt vähenenud, kuid tunneb heameelt, et on aru saadud vajadusest seda suundumust muuta; kutsub komisjoni üles seadma põllumajandus arenguabis prioriteetsele kohale, sealhulgas ka toetama põllumajandusettevõtjate turulepääsu;
12. juhib tähelepanu sellele, et arenguriikides tuleb jätkusuutlikkuse parandamiseks ja toiduga kindlustatuse negatiivsete mõjude leevendamiseks kasutusele võtta paremad põllumajandustootmise meetodid, sh väikeste kuludega meetodid, tagada põllumajandusvaldkonnas teadustegevus ning suurendada tootlikkust;
13. juhib tähelepanu asjaolule, et humanitaartoiduabi peaks vastama arenguriikide vajadustele, probleemidele ja struktuursetele piirangutele; seoses sellega rõhutab, et toiduabi peab arvesse võtma nende riikide kohalike tootmis-, levitamise-, transpordi- ja turundusvõimalusi ning aitama luua alust nende pikaajalise toiduga kindlustatuse tagamiseks;
14. tuletab meelde, et energiavarustuse kindlus ja toiduga kindlustatus on omavahel väga tihedalt seotud; tunnistab, et energiakulu on üks peamine tegur põllumajanduse kui peamiselt naftast sõltuva valdkonna kasumlikkuse taseme määramisel; julgustab selliste meetmete võtmist, mis motiveeriksid põllumajandusettevõtjaid olema energiatõhusamad ning välja töötama alternatiivseid energiavarustusallikaid; tuletab meelde, et on vaja järjekindlamat toetust teadus- ja arendustegevusele ning nõustamisteenuseid;

15. on siiski seisukohal, et tugevam impulss arendada taastuvaid energiaallikaid ja täita 2020. aastaks seatud eesmärgid peab hõlmama mõju toiduainetetööstusele ja toiduga varustatusele; rõhutab sobiva tasakaalu leidmise olulisust toidu/kütuse probleemi lahendamisel;
16. märgib murelikult, et põllumajandussisendite hinnad tõusevad kiiremini kui põllumajandustoodete hinnad; on mures, et sisendihindade järsk tõus võib põhjustada nende väiksemat kasutamist ja seega tootmise vähenemist, mis üksnes suurendab toidukriisi ELis ja maailmas; rõhutab seetõttu, et põllumajandussisendite pakkumise ja hinna probleemiga tuleb kiiresti tegeleda;
17. rõhutab selliste avalikest vahenditest rahastatavate teadusuuringute olulisust, mis aitavad edendada toiduga kindlustatust; nõuab, et teadusuuringute valdkonnas ei tehtaks investeeringuid ainult üksikutesse uutesse tehnoloogiatesse, vaid ka terviklikesse põllumajandussüsteemidesse, mille eesmärk on pikaajaline toiduga kindlustatus; tõstab sealjuures esile teerajaja rolli, mis selles valdkonnas võiks näiteks olla ELi mahepõllumajanduslike uuringute tehnoloogiaplatformil;
18. on seisukohal, et vastavalt EÜ asutamislepingule on ELi avalikes huvides säilitada tootja- ja tarbijahindade sobiv tase ja tagada aus konkurents, eriti selliste strateegiliste kaupade osas nagu põllumajandustooted ja toiduained;
19. usub, et konkurentsi tingimustes on võimalik pakkuda tarbijatele toiduaineid konkurentsivõimelise hinnaga, samuti tagada põllumajandustootjatele püsiv sissetulek hindade kaudu, mis katavad tootmiskulud, ja mõistlik tasu oma töö eest ning samuti kvaliteetsete toiduainetega varustamise kindlus;
20. väljendab muret, et põllumajandustootjate sissetulekud ELis on väikesed; kinnitab, et suurenevate tootmiskulude ja hinnakõikumiste tõttu vähenenud sissetulekud mõjutavad negatiivselt põllumajandusettevõtjate suutlikkust säilitada tootmist; on kindlal arvamusel, et toiduga kindlustatus on ohus, kui nende probleemidega piisavalt ei tegeleta;
21. rõhutab põllumajandusettevõtjate probleeme turgude ja hindade erakordselt suurte kõikumiste ajal; juhib tähelepanu raskustele, millega põllumajandusettevõtjad silmitsi seisavad, püüdes erakordselt ebastabiilsel ajal ette planeerida; nõuab tungivalt, et komisjon kehtestaks alatised ja jõulised meetmed, et tegeleda viivitamatult erakordselt suure ebastabiilsusega põllumajandusturgudel; on arvamusel, et sellest saab määrav tegur Euroopa Liidus tootmise säilitamise tagamisel;
22. rõhutab, et ilma sekkumisvarude või strateegiliste varudeta ei ole võimalik võtta tõhusaid meetmeid suurte hinnakõikumiste vastu; on seetõttu seisukohal, et tulevases ühises põllumajanduspoliitikas tuleb tugevdada turule sekkumise vahendite rolli;
23. märgib, et hindade ülekandemehhanismi ning tootja- ja tarbijahindade erinevust mõjutavad kõige rohkem järgmised tegurid: suurem koondumine toiduainete tarneahelas, toodete töötlemise aste, teiste väliste teguritega seotud hinnatõusud ja põllumajandustoodetega spekulatsioon;
24. on seisukohal, et põllumajandusliku tooraine hinnatõusu põhjustavatest teguritest on vaja

põhjalikult aru saada ning nendega integreeritud ja terviklikul viisil tegeleda; rõhutab, et põllumajandusliku tooraine hinnatõusu probleemiga tegelemiseks on vaja integreeritud poliitilist vastust ja terviklikku strateegiat;

25. võtab teadmiseks komisjoni teatise kaubaturgude ja toorainega seotud probleemide kohta ning väljendab heameelt, et komisjon on sellele teemale tähelepanu pööranud; väljendab siiski muret, et komisjon loodab turgude volatiilsusele lahenduse leidmisel teabevoogudele; usub, et probleemi lahendamiseks võib olla vaja jõulisemat lähenemisviisi, eriti seoses läbipaistvuse suurendamisega kaubaturgudel;
26. usub, et finants- ja põllumajandusturud on tänapäeval rohkem põimunud kui kunagi varem; on seisukohal, et Euroopa meetmetest üksi enam ei piisa ja hinnavolatiilsuse ning toiduga kindlustatuse küsimuses tuleks Euroopal tegutseda koostöös kolmandate riikide ning rahvusvaheliste organisatsioonidega;
27. kutsub G20 üles koordineerima hindade ülemäärase kõikumise vastaste ennetusmehhanismide loomist ja püüdma välja töötada regulatsiooni, mille eesmärk on toidu- ja põllumajanduskriiside ohjamine; kutsub G20 üles tagama, et toidu ja põllumajandustoodetega seotud regulatsioon muudetakse ühtsemaks ja et küsimusse kaasatakse ka G20sse mittekuuluvad riigid;
28. kutsub komisjoni üles lisama eesootavasse finantsinstrumentide turgusid ja turu kuritarvitamist käsitlevate direktiivide läbivaatamisse sobivad ettepanekud, mis aitaksid tegeleda toidu- ja põllumajandustoodete turu probleemidega;
29. toetab sellega seoses finantsinstrumente reguleerivate kehtivate õigusaktide läbivaatamist, mis peaks muutma kauplemise läbipaistvamaks; tuletab meelde, et finantsinstrumentid peaksid teenima majandust ja aitama põllumajandustootmisel saada üle kriisidest ning ilmastikunähtuste negatiivsest mõjust; samas ei tohiks lubada spekulatsioonidel ohustada muidu tõhusaid põllumajandusettevõtteid;
30. rõhutab Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (EVJA) ülesandeks pandud kaubaturgude jälgimise rolli tähtsust; palub komisjonil mõelda võimalusele anda EVJA-le suuremad volitused turgudega manipuleerimise ja turgude kuritarvitamise ennetamiseks;
31. on seisukohal, et toiduvarude (sh eriolukorra varud nälja vähendamiseks ja varud hinnaindeksite reguleerimiseks) sihtotstarbeline ülemaailmne süsteem oleks kasulik, kuna see hõlbustaks maailmakaubandust äkiliste hinnatõusude ajal, tõrjuks tagasipöördumist protektsionismi juurde ning vähendaks survet maailma toiduainete turgudele;
32. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.